

Handläggare
Sofia Görsson Åstrand
Telefon: 0850835509

Till
Arbetsmarknadsnämnden den
15 november 2022

Ärende 8

Mottagande av arv för arbetsmarknadsförvaltningens arbete med romsk inkludering

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att, i det fall staden godtas som testamentarisk arvinge, motta gåva från en privatperson avsedd för arbetsmarknadsnämndens arbete med romsk inkludering.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att arbetsmarknadsförvaltningen ska ansvara för att gåvan används på det sätt testator avsett.
3. Arbetsmarknadsnämnden anmäler ärendet till kommunstyrelsen.
4. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att tjänsteutlåtandet och beslut överlämnas till Familjens jurist och Skatteverket för kännedom.
5. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Sammanfattning

Arbetsmarknadsförvaltningen har fått en förfrågan från Familjens jurist om förvaltningen kan motta ett arv från en privatperson. Arvet är enligt testamentet avsett att användas för arbete med romers rätt till utbildning och integrering i samhället. I det fall Skatteverket godkänner staden som ensam testamentarisk arvinge rör det sig om mer än fem miljoner kronor.

Hanteringen av en donation skiljer sig åt beroende på om det är fråga om ett stiftelseförordnande eller en gåva. Förvaltningen bedömer att det i detta fall är fråga om en testamentarisk gåva med visst villkor. Förvaltningen bedömer även att gåvan inte innebär ett betydande framtida åtagande för nämnden. Det innebär att det är nämnden som fattar beslut om gåvan ska tas emot. Då värdet överstiger 500 000 kronor ska ärendet anmälas till kommunstyrelsen.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att arbetsmarknadsnämnden kan och bör ta emot gåvan. Arbete med romsk inkludering bedöms ligga inom den kommunala kompetensen och förvaltningen

bedömer att stadens arbete med romsk inkludering kan tillgodose de ändamål som avses i testamentet. Förvaltningen anser att arbetsmarknadsnämnden är den nämnd som är bäst lämpad att ta emot gåvan, eftersom det är den nämnd i staden som i störst utsträckning ansvarar för de frågor som arvet är avsett att användas för.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår därför, i det fall staden godtas som testamentarisk arvinge, att arbetsmarknadsnämnden beslutar att motta gåvan. Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår också att arbetsmarknadsnämnden beslutar att arbetsmarknadsförvaltningen ska ansvara för att gåvan används på det sätt testator avsett.

Bakgrund

En avliden person med hemvist i Stockholm har lämnat efter sig ett testamente med bl.a. följande ordalydelse ”I övrigt skall all min kvarlåtenskap försäljas och de då kvarvarande penningmedlen efter det att samtliga kostnader har betalats tillfalla en organisation som arbetar för romers rätt till utbildning och integrering i det samhälle de lever i”.

Familjens jurist som handlägger bodelningen bedömer att staden skulle kunna vara mottagare av arvet utifrån stadens arbete med romsk inkludering. Familjens jurist kontaktade därför staden med en förfrågan om vi känner igen oss i den beskrivning som testatorn gett av vad arvet ska användas till samt om vi kan ta emot ett arv som är öronmärkt för just detta ändamål.

I det fall Skatteverket godkänner staden som ensam testamentarisk arvinge rör det sig om mer än fem miljoner kronor. Familjens jurist uppger att det inte är säkert att Skatteverket kommer att dela deras bedömning om att det är en kommun som avses i testamentet. Familjens jurist framför att det är viktigt för dödsbodelägarna med någon form av redogörelse för hur pengarna skulle användas.

Ärendet

Generellt om arv och testamente

När en person avlider ska en bouppteckning som huvudregel upprättas. Bouppteckningen påverkas både av bestämmelser om arv i lag och av testamenten. Bouppteckningen ska innehålla uppgifter om bl.a. den avlidna, arvingar och testamentstagare, samt om tillgångar och skulder. Skatteverket handlägger bouppteckningen efter ansökan från ingivare. Om en bouppteckning är förrättad på rätt sätt registreras den av Skatteverket. En person kan i ett testamente bestämma vem eller vilka som ska ärva personen. Om

ett testamente i någon del är otydligt ska det tolkas i enlighet med testatorns vilja.¹

Möjligheten för staden att motta gåva/donation

Mottagande av donation regleras i 5 kap 1 § i stadens regler för ekonomisk förvaltning. Där anges följande. Mottagande av donation ska underställas kommunfullmäktige för prövning då det är fråga om ett stiftelseförordnande. Även gåva ska underställas kommunfullmäktige när gåvans värde överstiger 500 000 kronor och gåvan är förenad med ett betydande framtida åtagande för nämnden. När gåvans värde överstiger 500 000 kronor ska den anmälas till kommunstyrelsen. I övriga fall beslutar respektive nämnd.

Enligt bestämmelsen skiljer sig hanteringen åt beroende på om det är fråga om ett stiftelseförordnande eller en gåva.

En stiftelse är enligt den juridiska förklaringen en självständig förmögenhet som varaktigt förvaltas för att tillgodose ett bestämt ändamål. En styrelse eller en förvaltare måste ha tagit på sig ansvaret att förvalta förmögenheten. En stiftelse bildas genom ett gåvobrev, ett testamente eller någon annan handling.

Med ovillkorad gåva avses tillgång som utan krav på ekonomisk motprestation lämnas till en förvaltning/enhet från en givare. En villkorad gåva avses tillgång där förvaltningen/enheten ska följa vissa villkor för att kunna ta emot gåvan. Förvaltningen/enheten bör i samband med beslut om att ta emot en villkorad gåva beakta sannolikheten att man kan följa villkoren i förhållande t.ex. till den administration som krävs för att fördela bidraget enligt viljeinriktningen. Förvaltningen/enheten bör avstå från att ta emot gåvan om man t ex bedömer att man inte kan uppfylla villkoren.²

Det kan uppstå administrationskostnader för beredning och fördelning av bidraget/gåvan för förvaltningen. Dessa kostnader ska inte belasta förvaltningens budget utan ska belasta bidraget/gåvan. Bidrag från stiftelser och gåvor ska särredovisas då kapitalet inte får vara resultatpåverkande på stadens redovisning i övrigt. Bidrag och gåvor ska hållas skilda från stadens redovisning och bokförs därför på ett balanskonto, som en skuld. Medlen tillhör inte staden utan är en skuld till bidragsgivaren, till dess att medlen förbrukats enligt givna intentioner.³

¹ Se 9 kap. 1 § och 11 kap. 1 § Ärvdabalken (1958:637).

² Stadens tillämpningsanvisning för donationer och gåvor, s.1-2.

³ Stadens tillämpningsanvisning för donationer och gåvor, s.2.

Stadens arbete med romsk inkludering

Kommunfullmäktige fastslog i budget för 2017 att kommunstyrelsen skulle ta fram en strategi för romsk inkludering i samråd med romska företrädare och berörda nämnder. Strategin syftar till att insatser som skyddar och främjar romers rättigheter som nationell minoritet ska utvecklas och hinder som romer kan erfaras i stadens verksamheter ska undanröjas. Utvecklingsarbetet ska präglas av romsk delaktighet och egenmakt, principen om icke-diskriminering samt kunskap om och respekt för romers historia, språk och kultur.

Arbetsmarknads-, kultur-, utbildnings-, socialnämnden samt stadsdelsnämnder ansvarar för att genomföra strategin. Utvecklingsarbetet ska utgöra en integrerad del av respektive nämnds verksamhet och därmed rymmas inom given ekonomisk ram. Återrapporteringen görs i stadens styr- och ledningssystem. Nämnderna identifierar årliga aktiviteter som kan behöva antas för strategins genomförande.

Arbetsmarknadsförvaltningens roll i arbetet

FN framhåller att rätten till arbete är avgörande för att förverkliga andra mänskliga rättigheter och utgör en integrerad och omistlig del av människans värdighet.⁴ I EU-kommissionens ram för arbetet med att säkerställa romers rättigheter betonas att rätten till arbete bör vara ett prioriterat område. Målet bör vara att överbrygga klyftan i fråga om sysselsättning mellan romer och den övriga befolkningen.⁵

Uppgifter om sysselsättningsgrad bland romer som bor i Stockholms stad är osäkra. Stadens samråd samt erfarenheter från arbetsmarknadsförvaltningens brobyggarverksamhet tyder dock på att romer i Stockholm har en missgynnad ställning på arbetsmarknaden. Många möter diskriminering och antiziganism. Låg utbildningsnivå hos många i gruppen begränsar möjligheterna att etablera sig på arbetsmarknaden. Romers förutsättningar på arbetsmarknaden kan också kopplas till den historiska diskrimineringen som skapat en socialt och ekonomiskt utsatt situation.⁶

⁴ FN (2016) Committee on Economic, Social and Cultural Rights, General comment No. 23 on the right to just and favourable conditions of work (article 7 of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights).

⁵ EU kommissionen (2011) 173, An EU Framework for National Roma Integration Strategies up to 2020.

⁶ Ds 2014:8; Länsstyrelsen (2014) Romers rätt till arbete.

Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar sedan år 2014 med romsk inkludering med stöd av romska brobyggare/samhällsväglare. Brobyggarna finns på Jobbtorg Stockholm där de stöttar romer till studier och egen försörjning. Brobyggarna jobbar också med att ge sina kollegor information om nationell minoritetslagstiftning, romsk kultur, historia och traditioner.

Ett arbetssätt som eftersträvas inom förvaltningen är att ha en uppsökande hållning gentemot målgruppen. Arbetssättet bygger på förståelsen att inkluderande processer är nödvändiga för att förvaltningens resurser ska utnyttjas och vara tillgängliga för den romska minoriteten. En viktig del är att inkludera den romska gruppens erfarenheter i utvecklandet och användandet av förvaltningens insatser så att dessa kan komma den romska minoriteten till del utifrån deras förutsättningar.⁷

Samarbete mellan stadens förvaltningar och andra myndigheter kring enskilda personer som står långt från arbetsmarknaden är utmärkande för många av insatserna. Dessa samarbeten ska fortsätta och bidra till stadens kunskapsutveckling om romers rättigheter och villkor på arbetsmarknaden.⁸

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom enheten för inköp och juridik på arbetsmarknadsförvaltningen. Råd och stöd har inhämtats från juridiska avdelningen på stadsledningskontoret.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen bedömer att det juridiskt sett inte bör vara fråga om en stiftelsebildning där medlen ska avskiljas för att varaktigt förvaltas som en självständig förmögenhet för ett bestämt ändamål, utan en testamentarisk gåva med visst villkor. Detta eftersom testatorn inte har angett ett uttryckligt syfte för medlens användning, hur medlen ska användas och syftet ska främjas, eller en destinatärskrets (en fysisk eller juridisk person som omfattas av en stiftelses ändamål).

Förvaltningen anser att staden kan och bör ta emot gåvan. Arbete med romsk inkludering bedöms ligga inom den kommunala kompetensen och förvaltningen bedömer att stadens arbete med romsk inkludering kan tillgodose de ändamål som avses i testamentet.

⁷ Stockholms stads strategi för romsk inkludering 2018-2022, s. 5.

⁸ Stockholms stads strategi för romsk inkludering 2018-2022, s. 6.

Testatorn har inte preciserats mottagande organisation mer än till vad den ska arbeta med, och staden som organisation arbetar ju med en mängd andra frågor utöver dessa. Testatorn har inte heller angett hur medlen ska användas, men om en organisation som arbetar även med annat tar emot medlen, får det tolkas som att det är till angivet arbete som medlen ska gå.

Förvaltningen anser att arbetsmarknadsnämnden är den nämnd som är bäst lämpad att ta emot gåvan, eftersom det är den nämnd i staden som i störst utsträckning ansvarar med de frågor som arvet är avsett att användas för. Testatorn anger att pengarna ska gå till ”Romers rätt till utbildning och integrering i samhället”. Arbete med att stärka romers ställning på just arbetsmarknaden är centralt i uppdraget att förbättra romers livsvillkor och en viktig insats för romers integrering i samhället. Insatserna som arbetsmarknadsnämnden ansvarar för innefattar rätt till både utbildning och arbete och erbjuds till en bred målgrupp som innefattar både ungdomar och vuxna. Brobyggarna som staden arbetar med finns hos jobbtorgen, som är en del av arbetsmarknadsförvaltningen.

Även utbildningsförvaltningen arbetar med rätten till utbildning. Rätten till utbildning i grundskola är dock redan starkt skyddad i och med skolplikten för alla barn som är bosatta i Sverige. Förvaltningen bedömer därför att det inte finns ett lika starkt incitament för staden att arbeta för rätt till utbildning för romer i de lägre åldrarna.

Om ett mottagande av en gåva innebär ett ”betydande framtida åtagande för nämnden” ska ärendet tas upp i kommunfullmäktige. Förvaltningen bedömer att gåvan inte innebär ett betydande framtida åtagande. Det finns visserligen ett önskemål från dödsbodelägarna om en redogörelse för hur pengarna ska användas. Det bedöms dock räcka att detta görs vid ett tillfälle, förslagsvis när/om gåvan tas emot. Vidare finns det en befintlig strategi för hur förvaltningen ska arbeta med de frågor som avses.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår därför, i det fall staden godtas som testamentarisk arvinge, att arbetsmarknadsnämnden beslutar att motta gåvan. Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att arbetsmarknadsnämnden beslutar att arbetsmarknadsförvaltningen ska ansvara för att gåvan används på det sätt testator avsett.

Värdet av gåvan överstiger fem miljoner kronor. Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår därför att arbetsmarknadsnämnden anmäler ärendet till kommunstyrelsen.

Jämställdhetsanalys

Enligt stadens strategi för romsk inkludering ska arbetsmarknadsnämnden bland annat prioritera romska kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden. Ökade medel för att genomföra arbetet enligt strategin förväntas därför ha positiva effekter för jämställdheten på arbetsmarknaden på sikt.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör
Arbetsmarknadsförvaltningen

Fredrik Bister
Ekonomichef
Arbetsmarknadsförvaltningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2022-11-02
Fredrik Bister, Ekonomichef	2022-11-02